

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămîț.

Nr. 98.

Luni, Marti 5 (17) Maiu.

1887.

Brașovū, 4 Maiu 1887.

„Ați luatū asupra-vē angajamentū moralū de a conlucra cu zelū și lealitate în direcțiunea indicată de conferență și aveți să răspundeți pentru faptele vōstre înaintea forului moralū alū națiunei!”

Aceste cuvinte le-amū adresatū delegațiilor conferenței generale a alegătorilor români la 1881, acēsta le amū dis'o și delegațiilor dela 1884 și acēsta le-o repetămū și adī membrilor conferenței nōstre din sēptēmāna trecută.

Amū luatū asupra-ne din nou în conferența trecută unū angajamentū moralū față cu națiunea și datoria nōstră romānescă, onōrea numelui nostru și interesul comunū naționalū pretinde să satisfacemū fără întârziere și cu cea mai mare conscientiositate acestui angajamentū.

N'ajunge ca conferența nōstră să aducă decisiuni, ci trebuie să se găsescă și bărbaii cari să scie stōrce respectū și ascultare acestorū decisiuni în mijloculū poporului nostru. În prima liniă suntū chiamați a-o face acēsta delegații alegătorilor nōstri, cari au luatū parte la conferență, s'au sfătuitū împreună trei zile și în unimitate au adusū acele hotăriri.

Bine, că avemū diare, prin cari se publică și se esplică decisiunile conferenței, bine că se trimetū apeluri din partea comitetului centralū cu același scopū, dēr tōte acestea nu potū fi de ajunsū spre a înforma poporulū cum se cade despre ceea ce s'a hotărītū în Sibiiu. Este neapēratū de lipsă ca să li se spună și cu graiulū alegătorilor nōstri ceea ce trebuie să scie, pentru ca cu toții să observe una și aceeași liniă de purtare, după cum pretindū interesele solidarității nōstre naționale.

Spre scopulū acesta se cere să intervină personalū înșiși membrii conferenței trecute. Ei și așa suntū datorī a da sēmă alegătorilor, cari și-au pusū încrederea în ei, despre ceea ce au lucratū la conferența trecută. Sē o facă acēsta neamēnatū. Sē stăruiescă pe lângă cluburile nōstre electorale din comitate, ca să convōce cātū mai curēndū pe alegătorii romāni și înaintea întrunirilor de alegători să raporteze cu deamēruntulū despre tōte cele petrecute la conferență, să le esplicē decisiunile ei și să le arate cari suntū postulatele și desideriiile partidei naționale romāne, să le pună înaintea ochilorū, că Romāni numai atunci își vorū câștiga respectulū adversarilor lorū, când le vorū dovedi, că suntū unū trupū și sufletū în apērarea limbei și a naționalității lorū.

C'unū cuvēntū, delegații conferenței trecute trebuie să propoveduiască credeulū politicū alū partidei romāne naționale și prin sfaturi înțelepte să îndemne pe alegătorii romāni de a se grupa cu toții în unire sub stēgulū solidarității naționale.

Accentuandū aici înainte de tōte datoria morală și națională, ce le incumbă celorū 140 de membrii ai conferinței din Sibiiu în privința acēsta, nu voimū nicīdecum să judecămū sarcii datorii ce-o are în același timpū fiecare Romānū înțelegătorū și binesimțitorū de a lucra și a stărui pentru ca să se respecte votulū conferenței partidei nōstre și solidaritatea nōstră națională să se manifeste cu tăria în tōte părțile.

Datori suntū în deosebī tinerii nōstri pătrunși de însemnătatea și de seriozitatea luptei nōstre legale naționale de a sprijini pe bărbaii nōstri în toți pașii lorū, meniți a susține buna înțelegere și legăturile frățescī în sinulū poporului romānū. Fie-care membru alū partidei nōstre naționale, fiă bătrānū sēu tinerū, este obligatū a contribui din tōte puterile sale cu luminele și cu sfatulū sēu, pentru ca alegătorii nōstri să observe disciplina națională și să nu se

facă unelte ōrbe ale unorū planuri egoiste și dușmane causei nōstre romānescī.

Adversarii nōstri au puterea în mână și ne-amū convinsū de nenumērate ori, cu cātū cinismū se folosescū ei de ea spre a seduce și a terorisa pe alegătorii nōstri în totū chipulū. Noi acesteī forțe brutale nu-i putemū opune adī decâtū numai forța morală, și de-ōrece legea existentă ne împiedecă de a face presiune directă asupra alegătorilor cu privire la întrebuintarea votului lorū, nu ne remāne alta, decâtū a lumina pe alegătorii nōstri asupra adevēratelor lorū interese sfātuindu-i să nu se abată dela cărarea prescrișă de îndatorirea națională.

Insē tocmai pentru că vomū avē să ne luptămū cu forța brutală și cu totū felulū de piedeci legale și nelegale, se cere să stăruimū cu atātū mai energicū spre a redica și susține forța morală a decisiunilorū conferenței nōstre în sinulū alegătorilorū romāni.

De aceea delegații conferenței trecute trebuie să ia imediatū inițiativa ēr toți ceilalți trebuie să-i sprijinescă cu tōtā puterea spre a face cātū mai curēndū să scie fie-care alegătorū romānū ce a hotărītū conferența Romānilorū și cum trebuie să procedă elū la viitorile alegeri ca să coreșpundă așteptărilorū naționale și să ajute, ēr nu să strice causei romānescī.

Voci din pressă asupra conferenței nōstre.

Diarulū guvernamentalū din Clușiu „Kolozsvár” scrie în numērulū sēu dela 10 Maiu unū articolū de fondū sub titlulū „Mișcare națională”, în care, ocupāndu-se de conferența nōstră din Sibiiu, comunică mai întâiū cuprinsulū concluderilorū luate de conferență, apoi continuă așa:

Partea pozitivă și negativă a nisuințelorū peste totū tinde așa dēră a duce în deplinire nu mai puținū de cātū stergerea uniunei, restituirea marelui principatū alū Transilvaniei și încă pe basa sufragiului universalū, care, dēră s'ar introduce prin lege în tōtā țera, ar pune în perspectivă rezultatulū, că „naționalitățile”, cari constituē poporațiunea Ungariei, s'ar constitui în confederațiune ēr acēsta, încātū privescē părțile ardelenē, ar avē de consecență, că majoritatea numerică a poporațiunei acesteī țeri separate, adevēc Valahii, arū deveni „națiune” domnitorē; limba „țerei” ar fi limba valahă, oficiile le-arū ocupa Valahii, în biserică, în scōlă ar dispune în modū nețermuritū elementulū domnitorū și ar aproba lupta directă și indirectă pornită din tōte părțile contra tendințelorū naționale ale Maghiarimei.

Programulū acesta, ce atinge cutezanța, determinarea și radicalismulū, trebuie să recunoscemū că nu cu mână sgārcită este compusū și, măsuratū, ar vrē acuratū din creștetū până n tēlpi și deplinū perfectū să schimbe întrēga situațiune de adī. Ar schimba modulū și basa organismului statului, ar schimba procedura judiciară, administrațiunea și instrucțiunea publică; arū transforma modulū de guvernare, relațiile de limbă și poporū și ca urmare naturală a tuturorū acestora: mēsură bogăției și proprietății fiicărui factorū, după ce cei 140 membrii din 69 cercuri electorale ai conferenței din Sibiiu arū putē să ia în mână conducerea afacerilorū, și arū putē ocupa posturile de oficiali astfelū inciripate.

Greutatea esecutării zace numai în bagatelulū lucru de a înființa mai întâiū *tabula rassa* pe sēma acelei reforme mari: mai întâiū ar trebui descompusă constituțiunea legală a Ungariei, organismulū unității statului să se sfarme în bucăți; factorii legislativei maghiare: regele încoronatū, magnații și deputații poporului să se pună sub eventualulū dreptū de votisare, pentru ca să pōtā esista confederațiunea națiunilorū și Tēnțiunea din părțile de susū, Slāvimea dela mēdădi, Bănățimea dela Timișū, Valahimea dela Maramurēșū, Biharū și Ardēlū să-și pōtā căpēta fiā-care deosebitū țera sa propriā și în aceea să pōtā dispune după placū și ca națiune să pōtā stăpāni.

Și se pōte, că cei 140 membri dela Sibiiu, cari

cea mai mare parte ei pe ei s'au trimisū acolo, se ș încredū în aceea, că acēstā bagatelā problemā o vorū putē deslega cu cea mai mare ușurință, dēr totuși, pānă când se vorū face tōte aceste schimbări, nu putemū cu totulū să tēcēmū fără a da expresiune modestei nōstre nedumeriri, că ōre în ce modū se va pune în lucrare acestū mare procesū alū transformațiunii?

Au ridicatū la concludū pasivitatea, care pānă acum fusese restrēnsă la unū cercū mai îngustū; nu trimisū nici deputații naționali în legislativă, nici cu voturile lorū nu strābatū acolo, ca acestorū scopuri ce și le-au propusū să li se pōtā da expresiune în parlamentū. Cine vorū fi așa dēră aceia, cari să pōpōnā în legislațiunea maghiară, și în unire cu magnații și cu corōna să prefacā în lege marea reformā: principiulū sufragiului universalū, sistemulū confederațiunei, ruperea teritoriilorū deosebitelorū naționalității și autonomia acestora cerutā în programā? Simplulū dilerū slovacū, ce-i dēșt, după anecdota lui Franciscū Deak, a șeșutū cu straița golā sub murii cetății Buda pentru ca să rabde la fōme pānă atunci, pānă când cetatea din cauza fōmei se va preda. Dēr, ōeu, cetatea, fiindū bine provēdūtā, a pututū resista pānă când bietulū Slovacū s'a dusū pe copcā. Așadēră Sibienii în partea pozitivă a programului pōtā să ia asupra-și chiar și cele mai afundū tăiatōre planuri, cele mai radicale scopuri reformātōre, dēr, dēră pentru cucerirea cetății constituțiunii maghiare își alegū acēlū modū de flāmandire, ca se sēdā cu straița golā a pasivității la pōla dealului, ne tememū, că nu vorū ajunge la mai multū, decâtū Slovaculū de atunci.

Și noi credemū, ba suntemū convinsū, că nu numai în acēsta și-au greșitū domnii dela Sibiiu socotelile, ci și în aceea, că se ținū și se dau pe sine ca reprezentanți ai poporului cu limbă romānă din țerile ungare. Pe când ei înșiși sciu mai bine decâtū toți, că acestū poporū cu totulū altmintrelea simte, cugetā și lucrēzā, decâtū cum ei, 140, ar vrē să se facā pe ei și pe lume să credā. Ai cui delegați au fostū ei? Ai lorū. În alū cui nume au pututū vorbi? Numai în alū lorū. Pe cine au pututū ei îndatora la pasivitate? Erāși numai pe ei. Fiindcă la tōte alegerile din 1865 încōce au luatū parte multe, multe mii de alegători romāni, continuu și consecventū au datū de minciună pe acești profeți, cari se împunū ei înșiși.

Și din cei 140 fantastici dela Sibiiu mulți se potū arāta pe nume, cari jurā pe pasivitate și au votatū la alegeri. Și în tesele pozitive ale programei lorū tocmai atāta adevērū se aflā, cātū adevērū se aflā în procederea lorū cu privire la acestū punctū cardinalū, și precum pasivitatea în state, ce suntū întocmite după formele de guvernāmēntū constituționale și parlamentare, duce în teoriā la absurditatea impotenței, totū așa realitatea practică face de risū la fie-care pasū pe aceste fantome ale închipturei, peste cari viēta trece frumosū la ordinea zilei.

Purerea se potū întruni din timpū în timpū erāși și din nou în Sibiiu ori aiurea și să se dea reciprocū de mari patrioți, de eroi naționali, ori chiar de martiri, cu tōte astea timpulū de dragulū lorū nu va stā liniștitū pe locū, ei va pāși mai departe, va grābi, va distruge, va construi, va promova crescerea, desvoltarea, dēr nicīdatā nu va readuce trecutulū. Fantastici vietuescū trecutulū în închiptura lorū și în halucinațiunile lorū încālțite, scāpāndū ziua de adī, perđēndū pe cea de mās, pe când omulū activū, cu putere de viēță și creatū pentru fapte își asigurā viitorulū sēu cu minte muncitōre.

„Rēsboiulū” dela 3 Maiu v. vorbindū în articolulū de fondū despre conferința nōstră dīce, că unū actū fōrte importantū din tōte punctele de vedere s'a sēvērșitū la Sibiiu de cātā conferința generală electorală a delegațiilor alegătorilorū romāni, adoptāndū o resoluțiune prin care se hotārēscē liniā de conduită ce trebuie să aibā toți Romāni din provinciile de sub corōna Sf. Stefanū, față cu tendințele și aspiririle Ungurilorū. După ce reproduce apoi resoluțiunea întregā, încheiā astfelū:

Din cuprinsulū acestei resoluții reese, că numai

Românii cărî locuiesc în ținuturile de sub coróna Sf. Stefanú îndură tóte nedreptáțile și neajunsurile, pe când cei din Bucovina, cărî se află sub administrația Austriei propriu díse, se bucură de tóte libertáțile ca și celelalte naționalități. — Din nenorocire însă aceștia suntu numai în număr de vre-o 200.000, pe când cei din Ungaria numără peste trei milioane. Ca frați de sânge, cărî avem aceeași origine și aceeași limbă, nu putem rămâne indiferenți față cu suferințele ce le îndură Românii de peste Carpați dela o populația, care deși păstrează încă nise moravuri și chiar legi din evul mediu, totuși se bucură de unú privilegiu extraordinarú în sí-nul celorlalte popóre din imperiul austro-ungarú și în contra intereselor naționale, politice și economice ale acestora.

D-nii Ungurî împreună cu autoritățile lorú nu voiescú nici mai multú nici mai puținú, decâtú a nimici cu desêvêrsire românismulú de acolo, recurgêndú la tóte mijlocele cele mai arbitrare și violente.

Față cu acêstă situația nici nu se puté lua altă rezoluția mai nemerită ca cea de mai susú, și nu putemú decâtú să felicitámú pe inițiatorii ei, dorindú ca toți Românii din Ungaria să fiá însuflețiți de același patriotisimú și perseverență, întêmpinândú pe asupritorii lorú cu o strinsă și solidară unire pe tóte terenurile.

Visita Impêrâtesei Elisaveta la Sinaia.

Sinaia, 3/15 Maiu 1887.

Precum s'a anunțatú în presa noastră și a d-vóstră, M. Sa Impêrâteasa Austriei a întorsú visita, ce MM. LL. Regele și Regina noastră i-au făcutú-o la Mehadia. Visita a avutú unú caracterú cu totul intimú, de aceea la primire n'au fostú de față nici unú ministru românú și nici ambasadorulú austriacú.

Impêrâteasa Elisaveta a venitú cu trenulú de pe linia Vêrciorova-Bucuresci-Ploesci. În gara Ploesci a dejunatú și apoi a pornitú spre Sinaia, unde a sositú Sâmbătă la 9 ore dimineața. La dorința esprimată de Impêrâteasa, nu s'a făcutú nici o primire oficială. La gara Sinaia a fostú întâmpinată numai de Regele Carol, de Regina Elisabeta și de primarulú Sinaiei, Iorgu Ionescu. Primirea a fostú forțe cordială. Gara și vilele, pe dinaintea cărora au trecutú trásurile curții până la castelulú Peleşú, erau frumosú decorate cu brađi și flori, și împodobite cu stéguri austriace (negru-galbenú) și române. De asemenea stațiunile și cantónele pe unde a trecutú trenulú cu Impêrâteasa erau frumosú decorate și împodobite.

Ajungêndú la castelú, o companie de vênători și cu musica militară au datú onorurile, cântându-se imnulú austriacú. Sâmbătă după dejunú Maiestățile Lorú au făcutú împreună excursiunî prin pădure. Sêra castelulú Peleşú și parculú dinprejurú au fostú strălucitú iluminate cu electricitate și musica a cântatú înaintea castelului.

Duminecă dimineața la 5 ore i s'a dusú impêrâtesei, care încă totú suferé încâtva, lapte de vacă prospêttú mulsú. La 6 ore a plecatú la preumblare cu damele de onóre. Dejunulú l'au luatú împreună Impêrâteasa cu Regina noastră, în casa de vênătoare, fiindú singure amêndoué și servite de unú singurú servitorú.

Nici în cursulú dílei de Sâmbătă nici în celú de Duminecă n'a primitú Impêrâteasa nici o deputațiune, și prin urmare nici pe cea a coloniei austro-ungare ce era să vină din Bucuresci.

Predealú, 3/15 Maiu 1887.

Ađi la 4 ore 30 minute a sositú trenulú regalú cu Impêrâteasa Austriei, și cu Regele și Regina noastră, cărî au acompniatú pe înaltulú óspe până la Predealú. Publicul adunatú aci le-a făcutú o primire căldurosă, dér ovațiunile fiindú interđise s'au auđitú câteva strigări de „sê trăiascá“. Gara, peronulú și sala de așteptare erau frumosú împodobite cu cununí de brađú și flori, cu covóre, și decorate cu sute de stéguri și stegulețe austriace și române, — steagú ungurescú nu era nici unulú — și cu însemne cu coróna Maiestății Sale Impêrâtesei și cu inițiala E.

Maiestățile Lorú aci coversândú cam vr'o 20 minute, până ce s'a arangiatú trenulú Impêrâtesei, care sosise anume la Predealú sê o ia.

La plecarea despărțirea a fostú forțe cordială. Impêrâteasa și Regina noastră s'au sărutatú, Regele a sărutatú Impêrâtesei mâna. În mersulú trenului, până ce nu s'a mai vêdutú, Regina și Impêrâteasa își fluturau batiștele. Amêndoué erau forțe vesele.

Aci observú, că trenulú regalú dela Sinaia până la Predealú a fostú condusú de directorulú căilorú ferate române Cantacuzino, acompniatú de inginerulú Silea și de primarulú Sinaiei.

Înainte de întorcerea trenului regalú la Sinaia, au prezentatú Reginei buchete de flori doué drágălașe fetițe ale d-lui Ceaușescu; Regina amabilă ca totdeauna a îmbrățișatú și a sărutatú pe cele doué fetițe. Trenulú regalú se 'ntorse apoi îndêrêttú.

Vê comunicú și unú incidentú hazliu întâmplatú cu acêstă ocaziune. Comerciantulú bogatánú din Brașovú Andreiu P. tocmai sosise aci cu trenulú dela Brașovú mergêndú spre Bucuresci. Avea cu sine o geantă cu o sumă mare de bani în ea, precum se díce. Nu sciu din zăpăcélá, ori cá i plăcea mai multú trenulú regalú, nu perdú vreme multă și i aședă geanta cu banii în acêlú trenú. Acesta porni fără să se dea obicnuitelú semnale ca la alte trenuri și astfel Andreiu rămase 'n gară, ér geanta plecá spre Sinaia. Vê puteți închipui fața ce o făcu când observá că geanta cu banii l'a pécălitú și se uita după trenú ca Țiganulú după căciulá când i-a căđutú în apă. Norocú că ađi avemú telegrafú, nu ca pe vremea Țiganului, și așa iute se telegrafía la Sinaia, unde fugara geantă fú oprită și apoi la trecere predatá stăpânu-sêu.

SCRILE ĐILEI.

Maiestatea Sa Impêrâteasa s'a întorsú eri după amêđi dela visita ce a dat'ó Regelui și Reginei României la Sinaia. Între 5 și 6 a trecutú pe la gara de aci, unde se adunase forțe multă lume ca s'o vêdă. Impêrâteasa însă nu s'a arátatú de locú la ferêstra cupeului. Primarulú Brașovului i-a trimisú în cupeu unú buchetú de flori.

—x—

Ministrulú ungurescú de interne a îndrumatú tóte autoritățile din patriá și mai virtosú comunele, ca espedițiile și epistolele oficiale, cărî se trimitú pe teritoriulú ungarú, prin urmare și cele adresate cátră autoritățile armatei comune, să se adreseze în limba ungurescă, așa déră tóte espedițiile oficiale scutite de porto au să se adreseze de aci incolo în „limba statului“. Totú în sensulú acesta a îndreptatú ministrulú instrucțiunei publice o ordinațiune cátră oficiile bisericescé, ér ministrulú lucrărilorú publice a îndrumatú oficiile postale ca la primirea obiectelorú espedate să fiá cu luare aminte la observarea acestei ordinațiuni și despre acele scrisori,

cărî nu corêspundú acestei cerințe, să facá arátare dírectiunei postale. Întru aceea însă oficiile postale, decât trimitêtorulú nu vrea să primescá îndêrêttú pachetulú sêu scrisóra trimisá, pentru încunjurarea întârđiarei, suntu datóre să le primescá fără nici o obiecțiune și să le trimită mai departe. — Tóte suntu înzadarú, dí-lorú maghiarisatori, nu vê veți ajunge scopulú!

—x—

Ni-se scrie din *Budapesta*, cu data 13 Maiu n.: „Încă unú studentú românú s'a premiatú la facultatea teologică din *Budapesta*. Anțêrțú Ioanú *Gheție*, pentru rutina sa în oratoria sacră; anulú trecutú Felicianú *Branú*, care êst-timpú s'a făcutú licențiatú, depunêndú rigurosulú II din dogmatică, pentru unú elaboratú alú sêu; anulú acesta a fostú premiatú *Nicolau Jurma* pentru unú operatú scrisú în limba latină despre: modulú de alegere a Pontificilorú Romani, începêndú din timpurile cele mai vechi. D-lú *Gheție*, de prezentú profesorú la *Năsêudú*, a fostú gherlanú, *Branú* a fostú oradanú, ér *Jurma* e din diecesa *Lugoșului*. Vedemú așa déră că diecesele, prin fii sêi, desvoltă între sine o nobilă emulațiune. Suntemú siguri, că în anulú viitorú pe asta vreme va pune coróna unulú din archidieceasa *Blașiului*.“

—x—

Kulturegyletulú ardeleanú i-a ținutú la 12 Maiu n. ședința sa lunară ordinară sub președința șispanului *Gavril Bethlen*, la care au luatú parte din provinciá conții *Geza Kúun*, *Dominik Teleki*, *Gustav Teleki* și viceșpanulú *Têrnavei micé* *Domide Gal* etc. S'au votatú 500 fl. pentru sprijinirea școlêlorú și incendiașilorú din *Trâscáu*. Reuniunea scriitorilorú și artiștilorú e invitatá a lua parte la adunarea generală ce se va ținé la 28 Augustú n. în *Sepsi-Sân-Gegorgi*. Totodatá se va ținé în *Lunia Rusaliilorú* o mare conferință la *Clușiu*. Avea *Kulturegyletulú* a fostú la finele lui *Aprilie* 251,000 fl. — Ce de cicrororú pentr'unú toporú!

—x—

Ministrulú ungurescú de agricultură, industrie și comerțú a concesú să se țină în comuna *Ocurișú*, din comitatulú *Bihorú*, în fiecare Marți târgú de sêptemână.

—x—

Reuniunea pompierilorú voluntari din opidulú *Blașiu* va arangia maialulú sêu cu care e împreunată înaugurarea depositului și o producțiune, ce se vorú ținé *Duminecă* în 22 Maiu st. n. la 3 ore p. m., în grădina lui *D. Comșia* din *Veza*. *Blașiu*, 8 Maiu 1887: *Comanda*. Prețulú la petrecere de persónă 50 cr. Pompierii liberi. Programa: 1. 12 $\frac{1}{2}$ ore adunarea Pompierilorú la casa opidană. 2. Plecarea cu tóte recuisitele la depositú. 3. Cuvêntare de inaugurare. 4. Esercîție cu recuisitele. 5. Pausă de $\frac{1}{2}$ óră. 6. 2 $\frac{1}{2}$ ore alarmú. 7. 3 ore plecarea Pompierilorú cu musica la loculú de petrecere. La casú de timpú nefavorabilú, petrecerea se va amâna pre *Dumineca* proximă urmátóre.

—x—

Inteligența română din *Clușiu* va arangia maialulú sêu, în favorulú școléi de fetițe ce se va înființa acolo, la 23 Maiu st. n. 1887, în sala din grădina „*Stadler*“. Începutulú la 5 ore p. m. *Clușiu*, în 9 Maiu 1887: *Comitetulú*. Prețulú întrării: 1 fl. de persónă. Suprasolvirile se vorú chita cu mulțămită pre cale díaristică.

—x—

Junimea studiósă dela *gimnasiunú gr. cat. românú* din *Năsêudú* va arangia maialulú sêu la 28 Maiu 1887 st. n. în „*Castrulú*“ din *Năsêudú*, eventualú în hotelulú „*Rahova*“. Începutulú la 10 ore a. m., *Năsêudú*, 10 Maiu 1887: *Comitetulú*.

FOILETONU.

Urmă galbină și Pipêrușú vítêzulú.

(Poveste.)

(Urmare.)

Apoi a intratú în curți, unde a aflatú pe mamonulú celú bêtrânú, pe tata dracilorú. Acela era după mész, cu pipa în gură și cu sânge de omú într'o sticlă mare, din cere totú bea. Când a vêdutú însă pe Urmă galbină întrândú, și-a scăpatú și sticla din mână și pipa din gură, și din negru ce era a îngălbinitú de frică, și tremura ca varga, că elú cunoscea pe Urmă galbină. Ér Urmă galbină l'a întreatú: — Hei mamóné, dér acum ce mórte-ți doresci, că și tu multe ai făcutú până ce am datú eu de tine? Ér mamonulú i a răspunsú: — Fă cu mine ce-i voi, că cunoscú că ai putere, nici nu cerú a mē apêra; dér, fiindú că ești în curțile mele, mē rogú să mē înfundú într'o bute și să mē bagl în una din chiliile curțilorú mele. Ér Urmă galbină a dísu: — Așa să fiá cum díci, ca să nu gândești că mie mi-e frică de tine, sciindu te via, dér să scii, că din bute nu vei eși până ce nu te-a scóte *Mandalina* mea, — căci elú scia că așa se chiamá fata impêratului verde, care o sê-i fiá nevastă.

Apoi Urmă galbină s'a dusú la bordeiulú mamei

sale și i-a spusú tótá întâmplarea; mamă-sa s'a bucuratú forțe tare și a doua đí s'a mutatú în curți, care acuma erau ale lorú.

A doua đí ér a plecatú Urmă galbină la vênatú, dér a băgatú de sémá că unde călca să făcea urmă, dér ce urmă? urmă galbină'ntraurítá. Elú s'a minunatú de acestú lucru, și a întreatú pe mamă-sa, că ore ce să fiá pricina, de după elú rămâne urmă galbină într'aurítá? Ér mamă-sa i-a răspunsú: De aceea te-a boțezatú nănașulú-têu Urmă galbină.

Multă vreme n'a mai trecutú și ér i-au venitú în minte gândurile insuratului; deci, într'o bună dimineața díse: — Mamă, eu mergú să mē însorú. — Du-te, puilú mamei, în voiă-ți stá ce să faci, că ești destulú de mare și de cu minte.

Și s'a dusú Urmă galbină atá la impêratulú verde și i-a pețitú fata, pe *Mandalina*. Fetei îi plăcea tare de Urmă galbină, că era unú voinicú numai ca elú; pârînții încă nu se împotriviră și în câteva díle se vêdú Urmă galbină cu nevastă și *Mandalina* cu bărbatú. După ce făcurá nunta, se duse cu nevasta la mamă-sa în codru la curțile lui.

Și duceau ei díle bune împreună, *Mandalina* i era și scíă și mătușá, dér tinerii nu sciau nimicú de una ca asta, numai mama lui Urmă galbină scia, dér tácea. Elú mergea în tótá ziua la vênatú, însămnă celea tre-

buincioșe pentru traiulú casei, ér mamă-sa și cu nevastă-sa ședea acasă ca femeile și mai lucrau câte ceva prin casá, mai și povesteau una alta, cum e nára-vulú lorú.

După ce sciu *Mandalina*, că ale cui au fostú mai nainte curțile acelea, și cum au ajunsú în mâna lui Urmă galbină, se simția fálósă că are unú bărbatú atât de voinicú. Dêr muierea-i muiere și pace! Nu se póte rábda până nu scie ea chiar tóte. Umblase ea în tóte chiliile, vêduse tóte bunătățile, dér în chilia din fundú nu fusese nicodată, că cheia aceleia o purta Urmă galbină totú la elú.

Odatá se furișá *Mandalina* și-i furá cheia, și după ce bărbatu-sêu se duse la vênatú — deschise ușa chilia din fundú încetinelú și întrá înăuntru. Dêr nu păși bine înăuntru, când și plesniră cercurile de pe bute, și din ea eși unú voinicú mândru și frumosú de să mai ai doi ochi să te uiți la elú. Era mamonulú în chipú de omú. *Mandalina* îi căđú forțe dragú. Se drágostiră ei tótá ziua, până de cátră sêrá, când era vremea să sosescá Urmă galbină. Atunci díse mamonulú: — Acum mergú, draga mea, și pre mine mē încuie aici; dér, veđi, de poți, furá paloșulú lui Urmă galbină și mi-lú dá mie, că — de ne putemú mântulú de elú — mai bine o sê trêscú tu cu mine, decâtú cum trêscú cu elú. Am eu și alte palate mai frumóse, vomú merge acolo, și vomú trăi ca doi porumbi.

Lugoșu, în Maiu 1887.

Onorate D-le Redactor! Era pe la începutul unei luni de aprilie când petrecui câteva zile în Lugoșu, centrul comitatului Caraș-Severin. Pe vremea când preoțimea gr. cat. din tractele protopopesci a Lugoșului și Buziașului se întrunise acolo într-o adunare cu scopul de a se constitui, conform regulamentului diecesan, într-un for protopopesc relativ la dețutarea cauzelor disciplinare a persoanelor subordonate protopopilor celor 2 tracte, — precum și cu jurisdicțiunea ca for de I-ma instanță în cauze matrimoniale.

După ce preoțimea își isprăvisese atacerile pentru cari s'a fost întrunită, în corpore și s'erbătoresce îmbrăcați, în frunte cu cei doi protopopi actuali, Simion Tămaș și Dumitru Grecu se prezentară în reședința episcopescă bine-meritatului Episcop diecesan Dr. Victor Mihail. Era ceva impunător privind această corporațiune de preoți în ordine aranjată și în frunte cu cei 2 protopopi actuali, percurgându strădele Lugoșului dela locuința protopopescă până la reședința episcopescă, dăr și mai impunător vădându în sala de primire a Ilustrului Episcop, unde preoțimea prin graiul protopopului Grecu, în termeni aleși și demni de această vrednică arhieru îi descoperi sentimentele de supunere, iubire și alipire către P. S. Sa, s'erbătoresce promițându-i cumcă își vor ține de sântă datorința de a lupta fără șovăire în totdeuna — dimpreună cu Ilustritatea Sa — pentru binele și înflorirea bisericilor și a școlilor noastre.

Vrednicul arhieru și distinsul păstor, adencu pătunsu de această orațiune ne așteptată a preoțimei — dăr de altcum bine meritată, — cu lacrimi de bucurie și în termeni călduroși le mulțămesc din inimă și îi în demnă, ca în aceste vremi grele să fiă întoddeuna la înălțimea datorinței lor și neincetată să vegheze asupra biserice și a școlilor noastre și cu stăruință să cerce a conduce pre credincioși atât la fericir. a sufletescă eternă, cât și la cea vremelnică lumescă, căci sucursul trebuincios posibilu dela densusu nu li-l va denega niciodată.

După acestea preoțimea mângâiată și insuflită de cuvintele Ilustrului Arhieru, se depărtase din curtea episcopescă cu firmul propus de a face fiacarele așa după cum demnul lor părinte le a pus în inimă.

Eu din parte-mi gratulez din inimă preoțimei celor 2 tracte protopopesci pentru omagie bine meritată aduse Ilustrității Sale vrednicului păstor bisericesc și le recomand călduros, ca pe viitor, precum și până acuma, ținându-se de înțelepte, frumoșele și binevoitorele sfaturi ale arhierului lor — și nesocotind pre cele ale răuvoitorilor Ilustrității Sale — cari în mare parte onorifică poziția — dăr nemerită — ce astăzi o îmbracă au de a o mulțami bunăvoinței Arhierului lor, și cari cu ingratitude — pentru că nu le incuviințază greșiții lor pași, iubind adevărul și dreptatea și înflorirea dăr nu nimicirea bunurilor bisericesci și școlastice diecesane — cercă de a-lu usurpa și discredită inaintea preoțimei și credincioșilor săi — le recomandă dăr ca într-un gând și simțire să luere împreună cu densusu pentru înflorirea bisericilor, școlilor și credincioșilor lor, căci fiind credincioșii acestei diecese Români, ér bisericele și școlile naționale — pentru prosperarea némului nostru lucră și de aici întregă Româniea le va fi recunoscătoare, firesce lucrându în direcțiune națională, dăr nu contrară ei.

Totu cu ocaziunea mai sus amintită, adecă în primele zile ale unei luni de aprilie, s'a ținut în localitățile protopopesci din Lugoșu adunarea ordinară anuală a preoțimei gr. cath. din tractul Lugoșului. Abia de 3 ani s'au introdus aceste adunări protopopesci în sinul clerului gr. cath. și urmările lor binefăcătoare se și pot vedea, mai ales acolo unde în fruntea protopopiatelor — precum e și în tractul Lugoșului — stau omni zeloși și conșcii de datorințele lor.

Căci de pildă on. d-nu protopop alu Lugoșului Simeon Tămaș avându în vedere lipsele și neajunsurile școlilor conf. din tractul său, la propria inițiativă din contribuiriile anuale ale preoților a creat un fond protopopesc, care deși numai de 3 ani pus în viață, numără astăzi suma de 190 fl. 81 cr. și carele în câțiva ani ajungându suma de 500 fl. are menirea, ca din 2

terțialității a intereselor după acestu capitalu să se procure cărți școlastice pentru școlarii s'erați dela școlile confes. din tract, ér partea restantă în fiacare an să se capitalizeze.

Frumosă menire și demnă de inițiatoriu el e acesta și cu deosebire acolo, unde școlile nostre confes. nu au fonduri din cari să se susțină; și ar'fi tare dorit, ca exemplul acestui protopop vrednic să-lu urmeze toți protopopii români fără osebire de confesiune, căci numai așa vom ajunge mai ușor la țintă — ș'apoi și decă noi de noi nu ne vom crea și ajuta ori și ce instituțiuni ce ținesc la ridicarea neamului nostru, străinii nu se îndură decât să ni le paralizeze, ba mai mult, chiar să le ruineze.

Căletorescu.

Lăpușulu ungurescu, 29 Aprilie n. c.

„Reuniune filială“ a învățătorilor români gr. cat. din tractul protopopesc alu Lăpușului ungurescu și-a ținut sesiunea sa de primăveră în Duminecă Tomei în comuna Cufóia, o comună curată românescă de confesiunea gr. cat. cu 377 suflete, avendu biserica destulă de frumosă, școlă de mijloc, er casă parochială de locu. Preot administratoru e d-lu protopop Vasiliu Muste, învățătoru provisoriu d-lu Constantin Belu, care propune la 20 școlari de ambele sexe, obligați a cerceta școlă ar fi 50.

Serviciulu divin s'a s'evărșit de v.-protopop Vasiliu Muste în prezența d-lor învățatori din tract: A. Latișiu și V. Rebreaun din Lăpușulu ungurescu, I. Bizó din Suciulu superioru, I. Gherghel din Grosi, N. Filip din Suciulu inferioru și Const. Belu din Cufóia. Deși numărul învățătorilor obligați a fi de față ar fi trebuit să se urce la 11 totuși cei prezenți, sub conducerea d-lui v.-prot., întrunindu-se în sala școlii au decis forte multe spre binele și înaintarea învățământului elementar.

După s'evărșirea serviciului divin, cu care ocaziune d-lu v.-protopop Muste a rostit o predică frumoșă cu privire la însemnătatea adunării susu atinsei Reuniuni, cei 6 învățatori, acompanyați de unu frumosu nu măr de poporen, se întruniră în sala școlii, unde d-lu v.-protopop ca președinte deschide adunarea prin o cuvântare scurtă, dăr potrivită. Programulu lucrărilor s'a început mai întâiu tema „Tractarea practică a tablei“ de d-lu învățător Cost. Belu. A urmat după acesta citirea disertațiunii despre metale în genere și marmoră în specie, lucrată de V. Rebreaun, din incidentulu că în hotarul Cufóiei, respective a comunelor: Dobriculu-Lăpușului, Dealulu Corniloru, Petrișu, Măgura, Preluca, Cufóia, Mașica și Buteasa se află unu soi de marmoră în 3 colori: galbenă-suriă, albă-suriă și neagră sură.

Tema a fost primită între aclamațiunile de „se trăiască“ atât de popor, cât și de prezenții inteligenți. Operatul d-lui A. Latișiu referitor la „Descrierea istorică și etnografică a Cufóiei asiderea a fost primită forte călduros.

După ce urmară mai multe alte desbateri se decide în fine, ca învățatorii cari n'au participat la adunare, să se pedepsescă în sensul regulamentului reuniunii § 6, cu câte unu florenu v. a., ér banii incasați să se folosescă spre înființarea unei biblioteci învățătoresc tractuali. Acestu conclus la propunerea d lui A. Latișiu fu adus în unanimitate.

Adunarea de toamnă a Reuniunii se statorese în Rogozu, și încă cu adausul, că după ce în aceea comună edificiu școlasticu nu există dd. Aleșiu Latișiu și Vasiliu Rebreaun se ducă cu sine copii școlari, cu cari V. Rebreaun se tracteze practice „Chilia școlii cu mobilierulu său“, ér A. Latișiu se diserteze: „Necesitatea edificului școlastic.“

De observat e, că în tractul 7 comune sunt fără școlă și învățatori și anume comunele: Rogozu, Libotin, Unguren, Cupșien, Poiana Porcnului, Costeni și Dobricu. În timpul din ur ma s'au făcutu p'aici treceri la religiunea gr. catolică.

Pentru insufletirea poporului s'a decis, ca Reuniunea să țină adunări sale atât de toamnă, cât și de primăveră — pe câtu împrejurările vor ierta — pe rând în fiacare comună fără școlă și învățatoru.

În urmă, d-lu președinte, care altcum corespunde pre deplină chiamărei sale în totă privința, mulțămesc tuturor celor prezenți pentru participare și viuț interesu, ce l'au arătat cu această ocaziune, apoi declară adunarea de închisă.

Eu încă doresc să dea bunul Dumnezeu, ca cu ocaziunea adunării reuniunii nostre de toamnă în Rogozu, să se fi vindecată rana durerii tuturor binsimțitorilor bărbați, cari au la inimă cauza noastră școlară.

Vasiliu Rebrănu
învățătoru norm. sec.

SCRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

BUCUREȘTI, 16 Maiu. — Impărătesa Austriei a plecată eri la 4 ore d. a.

SOFIA, 17 Maiu. — Scirea, că regența va convoca adunarea națională, ca să proclame independența, este falsă.

DIVERSE.

Plóia neagră. — Unu fenomen atmosfericu, constatatu pentru întâiași dată, pôte, s'a produsu acum de curându la Castlecómer, orașu din Irlandă. Pe la 8 ore după amezl, cerulu s'a întunecat, tunetulu a început să bubuiă, și peste o oră séu două după aceea, se vedu cădendu o plóia cu totul neagră, — așa de neagră, că păta hainele trecătorilor. În câmpia, animalele fugiau răcniundu, câinii urlau ca cum ar fi fostu turbați. Plóia neagră, care părea plină de o pulbere insolubilă, a coloratú apa riurilor și a fântanilor din localitate așa că nu mai era bună de beutú.

Întelesulu numelor femeesci. — Numele femeilor nostre trebuie considerate ca provenindu mai ales din limba elină, latină și ebraică. Din limba elină sunt luate următorele nume: Agnes (Inocență), Eleonora și Laura (Milosă), Elena (Strălucitóre), Irina (Pacnică), Melania (Întunecată). Din limba latină: Aurelia (Aurita), Beata (Fericită), Clara (Curata), Clementina (Smerita) Francisca (Liberala), Leonia (Curagiosă), Lucia (Luminatá), Margareta (Mărgăritare), Felicia (Fericită), Sabina (Răpită), Ursula (Ursóica). Din limba ebraică și alte limbi orientale: Ana (Amabilă), Elisabeta (de Dumnezeu mărită), Gabriela (Dumnezeasca), Marta (Supărată), Maria (Îndărețnică), Rebeca (Bine-nutrită), Sara (Stăpână), Susana (curată ca crinulu), Sionia (Pescăriță). Din vechia limbă germană: Berta (Strălucită), Ema (Casnică), Carolina (Puternică), Matilda (Eroina).

O curioșă descoperire. — Dilele acestea din urmă, săpându-se temelile unei case vechi la Forst (Germania) lucrătorii au datú peste scheletulu unui om și alu unui cal, cari probabil că fuseseră într-unu momentu. Lângă scheletulu omului se afla o lance de ferú. Casca lui avea o înălțime de cinc-șeci centimetri. Aci este vorba de o descoperire istorică dintre cele mai însemnate, căci se dovedescă că în primii timp ai veacului de mijloc réșboincii de rasă nobilă se inarmorntau cu caii lor. Se pôte aprocsimativu să se scie epoca inarmorntării după monedele găsite lângă aceste schelete; ele datéză din secolulu alu șecilea și alu un-spre-șecilea. Mai târziu, la epoca monumentelor gotice, pe morminte se afla statuele cavalerilor cari stau culcați în costum de resbelu, cu capulu pe o perină și cu picioarele întinse.

Logodnă. — Ni se scrie: Duminecă în 8 l. c. d-lu Iuliu Mihail, proprietaru în Câmpulu lungu, și-a încredințatú de fiitóre consortă pe d-șora Vilma Șandor din Ciachi-Gârbău.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu Dr. Aurel Mureșianu

Și Mandalina a eșitú dela mamonulu și și-a așteptatú bărbatul. Elu a și ajunsu acasă în scurtă vreme, și-a aninatú armele de cuiu, ca și de alte dăți, și s'a pusú la cină, ér după cină la hodină.

Când dormia însé mai bine, se sculă drăguța lui de muere de lângă elú, luă paloșulu din cuiu și-lu duse mamonului. Acela eși repede din chilia lui, merse la patulu unde dormia Urmă galbină, ilú tređi din somn și-i dișe: — Ce morțe-ți doresci? Ér Urmă galbină dișe: — Taie-mi capulu și mé aruncă în téu, că vedu că m'au părăsítu puterile, decând credincioșă mea de muere și-a datú paloșulu meu.

Și mamonulu i-a tăiatú capulu și l'a aruncatú în téu, apoi a luatú pe Mandalina de mână și s'a dusú la aite curți cu ea, care erau într'o pădure mare, departe de acolea, cale de trei zile drăcesci.

Mama lui Urmă galbină rămase singurá plângendu după copilulu ei și vedendu se fără mângăiere și fără ajutoru.

Diminéta dá se măture prin casă, și mătura ea cât mătura, până i se năzăresce că vede unu firu de piperu. Ea se pléca și ridică piperulu și-lu pune pe mész, dăr acela se turdulică josú; ilú mai ia odată, și-lu pune în sinu, dăr elú și de acolo sare josú. Atunci s'a mâniatú și l'a băgatú în gură, și huzdupu piperulu pe grumați la vale. Din minutulu acela ea a rămásu ingreunată, și nu

preste multă vreme a născutú unu feciorășu frumosu și voinicu.

Nu multú după aceea nimerescú pe acolo doi moșnegi și o întrebă, că botezatú este copilulu? Er ea le răspunde că nu-i botezatú. De-í cei doi moșnegi ilú botezará și-i puseră numele Pipérușu vitezulu, și ilú dăruiră cu unu paloșu, o pușcă și cu o traistă, în carea erau trei suflete.

Și Pipérușu vitezulu crescea ca din poveste; numai decátu a treia, a patra și era fecioru holteiu, și mergea la vėnatú, și aducea mamei sale căprióre și cerbi, mistreți și iepuri, și alte sėlbătăcii bune de mănecare. Elú era cu multú mai vitezú și mai priceputú decátu Urmă galbină, scia și limba pásérescă, și a tuturorú dobitócilorú și gadinelorú*) din pădure.

Când mergea diminéta la vėnatú, auđia paserile ciripindú și elú pricepea ce diču ele, că ele diceau: Voiniculu acesta sémėnă tare cu frate-sėu, cu Urmă galbină, dăr e mai vitezú decátu acela.

Intr'altu locu auđi doi cerbi sfātuindu-se. De când a omoritú mamonulu pe Urmă galbină, amú avutú pace prin cránguri; dăr de când s'a ivitú Pipérușu vitezulu, fratele lui Urmă galbină, n'avemú pace nicl în somn, că este multú mai vitezú decátu Urmă galbină.

*) gadină = animalu, se aude pe Someșulu mare.

Și elú pricepea glasulu lorú, și se gândia adesea decă am mai avutú frați, de ce ore nu-mi spune mama ce s'a întâmplatú cu ei, să mergú să-i cautú.

Intr'o zi, după ce érá auđi paserile ciripindú și gadinile vorbindú în glasulu lorú despre elú și despre Urmă galbină nu se putú răbda să nu întrebe pe maică-sa: — Mamă, mai avut'am frați? Érá mamă-sa fi răspunde că nu a mai avutú nicl unu frate.

Atunci Pipérușu s'a supăratú, vedendu că mamă-sa nu vré a'i spune și s'a făcutú beteagú; mamă-sa l'a întreatú că ce să-i facă, ca să-lu poté tāmădui? Ér elú a răspunsú: — Eu nu m'oiu tāmădui până nu voi suge lapte din țítele tale pe sub talpa curților acestora.

Mamă-sa temėndu-se să nu i se bolnăvescă feciorulu și mai réu, i-a răspunsú:

Dăr cum nu îți-așú da, dragulu mamei, dăr cine să ridice cuțile acestea mari, ca să-ți poté da țítă pe sub talpa lorú?

Ér Pipérușu vitezulu numai decátu s'a sculatú din patú și numai cu degetulu celú micú a ridicatú curțile de și-a pututú mamă-sa băga pe sub ele țítă și-i dee să sugă. Atunci elú a slobođitú o lécă curțile și când începú a durea pe mamă-sa a mai întreat'ó: — Mamă, mai avut'am frați? (Va urma).

Cursul la bursa de Viena din 14 Maiu st. n. 1887.

Table with financial data from Vienna, including bond yields and exchange rates for various currencies like Hungarian and Austrian.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 29 Aprilie st. v. 1887.

Table with financial data from Bucharest, showing exchange rates and prices for various goods and currencies.

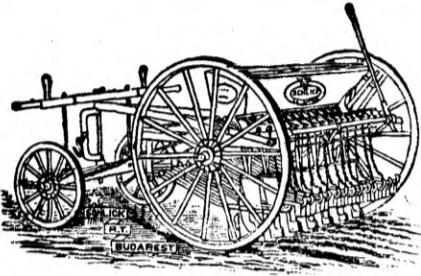
Cursul pietei Brasov

Table with market prices from Brasov, listing prices for various commodities and currencies.

Turnatoria si fabrica de masini a lui SCHLICK

Societate pe actii in Budapesta.

Biurul central: VI. Waitznerring 57. - Despartamentul pentru masini agricole: VI. Aeussere Weitznerstr. 1696-1699.

recomandă escelele sale Garnituri de treierat cu vaporu, de incaldiru cu carbuni, lemne si cu paie. Garnituri de treierat cu virtej. (Göpel) Mori pentru curatitulu cerealeloru (Sistemü Backer & Vidats.) Pat. pluguri Schlick pentru 2 si 3 brazde, recunoscute de escelele. Prețulu dela fl. 58 in susu. - Pluguri-Rayol pat. Schlick cu aparatü pentru ridicatü afarä, Pluguri-Rayol, cari se conducü de sine (dupä Sack). Pluguri originale Schlick- si Vidats pentru una brazdä.

Cele mai noue masini de semenatu patent. „Triumph.“

Mai departe se aflä gata Mori de macinatü, mori pentru porumbü. Masini pentru preparare de nutretü. Teascuri pentru uleiuri. Masini pentru topitü si curatirea de Ramie, cânepä si flosü, sistemulu nostru propriu. Prețurile cele mai effine. Condițiunile de platä cele mai favorabile.

Liste de prețuri la cerere gratis si franco.

Mersulu trenurilor

Valabilu dela i Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statü reg. ung.

Large table with train schedules and fares for routes between Predeal-Budapest, Teius-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teius. Includes columns for train types (omnibus, accelerated, etc.) and prices.

Nota: Orele de nopte suntü cele dintre liniile gröse.